

28. 2. 1925.

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAČAJU. — NE
BILJEГОVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 1.50

PREPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GÖ
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 5.

Šibenik, 28. veljače 1925.

God. V.

Što sada?

Nikola Pašić je htio svakako izbore. Stoga je bio napeo sve silе, izrabio sva sredstva, nije imao mira, dok nije dobio izbornu vladu. I dobio ju je. On se sad čvrsto ponadao i s najvećom sigurnošću očekivao, da će na izborima još nezapamćenim terorom i raznim proračunanim izbornim trikovima i manevrima skršiti opozicionu protucentralističku frontu, a PP režim odnijeti ogromnu većinu mandata. Računao je on, da će se politički položaj na taj način u njegovom smislu razbistriti, a nastavak centralističkog i velikosrpskog pravca u našoj državnoj politici opravdati kao izraz narodne volje. No u tome se ljuto prevario. PP režimu to nije pošlo za rukom.

Dušli su i svršili toliko željeni i očekivani izbori. PP vlasti se je istina skrojila nekakvu većinu. No ta je ne samo brojčano vrlo nezatvratna, nego i moralno jako kompromitovana, jer je dobivena velikim terorom i sistematski i proračunano izvedenim prevarama. Za to dobrò znade i inozemstvo, pred kojim se PP vlasta baš radi toga moralno diskvalificirala. Tako je vlasta sve moguće poduzela, da ne dode do pravoga i slobodnog izražaja narodne volje, ipak nije mogla da oslabi Opozicioni Blok, koji je iz svih izbora izasao još jedinstveni i odlučniji, da nastavi svoj rad za narodni sporazum. Vrlo važna je i ta činjenica, da je opozicija na prošlim izborima dobila preko 300.000 glasova više negoli vlasta, koja ipak ima više mandata radi nasilno pravedenih izbora. Svakako je moralni plus na strani opozicije, koja je prema rezultatu prošlih izbora predstavnica svih Hrvata i Slovenaca te najboljih srpskih elemenata.

Položaj dakle nije baš tako „jednostavan“, „jasan“ i „raščišen“, o čemu s tolikom nervoznošću hoće da uveri svoje čitaocu osobito samostalno-demokratska štampa. Pašić-Pribićevićevi izbori nijesu podnipošto razbistrili položaj, nego su ga na protiv još više zamrsili. Da je na iz-

borima bila osigurana potpuna sloboda i zakonitost, položaj bi danas bio potpuno bistar. Istinsko raspoloženje naroda bilo bi došlo do nepotvorenog izražaja u sigurnoj impozantnoj većini onih, koji su za bratski sporazum između Srbija, Hrvata i Slovenaca, za pošteniju upravu i poštovanje zakona. G. Pašić je svojim izborima politički položaj samo pogoršao. Sad se on nalazi pred alternativom: ili da krene putem sporazuma sa Hrvatima i Slovencima kao s jednakopravnom braćom, proti kojima se ne smije više vladati, ili da dosadašnje nasilne metode još više povešti i tako uvede u državi faktičnu, iako prikrivenu, diktaturu. Bilo kako bilo, režim g. Pašića ideju sporazuma na putu do pobjede samo ju je malo zaustavio. Možda će ju još za koje vrijeme zaustavljati. No ne će nikako moći da onemogući i sprijeći njezinu konačnu pobjedu.

Nasilne metode, koje se i dalje prakticiraju, rodit će isto takom višom plodom, kao i sva dosadašnja nastojanja PP režima u tom pravcu. Hrvate i Slovence, koji kompaktino kô jedan čovjek otklanjanju pogubni centralizacije, ne će skršiti ni spokoriti nikakvo nasilje. PP režim može nastaviti sa premještanjima, otpustima, umirovljenjima, progonima, otkazima, apšenjima, konfiskacijama, zabranama, rasputstima društava i t. d. Sve to će Hrvate i Slovence samo još tješnje združiti u neslomivi otpor proti sistemu, a među demokratski raspoloženim Srbima pribaviti im još veće simpatije.

Jedini pametni put do rješenja našeg državnog problema je bratski sporazum među Srbima, Hrvatima i Slovencima. Bez loga sporazuma nema opstanka ni razvitka našoj državi. Dakle svi oni, koji idu za tim, da se centralistička reakcija ne samo i dalje uzdrži na životu, nego dapače još i poviši, proti državi su i značile jer i svjesno ruše, jer joj ispotkopavaju temelje. Svi ti, i samo ti, su uistinu protivudržavni elementi!

Za politiku sporazuma!

Šefovi Opozicionog Bloka su 23., 24. i 25. t. m. ponovo vijećali u Beogradu. Nakon tih vijećanja izdali su dva komuniketa:

Prvi glasi: „Predstavnici sporazumnih stranaka konstatuju:

1. da su njihove stranke na izborima odobrile politiku narodnog sporazuma i da su oni ovog puta izabrani sa izričitim mandatom, da sprovedu do kraja tu politiku.

2. da su se stranke, iz kojih je sastavljena današnja vlasta, načinom, na koji su sprovedeni izbori, isključili za sada iz svakoga učešća u izradi narodnog sporazuma. Spora-

zumne stranke ne mogu, u današnjem sastavu Parlamenta, ni pojedinački ni svu zajedno ulaziti ni u kakve kombinacije sa sadašnjim radikalnim klubom kao cijelom. Jedno stoga, što su poslanici tog kluba išli na izbore sa parolom protiv sporazuma, ja još više stoga, što spomenute stranke ne će i ne smiju ni u kojem obliku da sankcioniju ovakav način sprovadjanja izbora, pošto bi to značilo uništiti za budućnost sve garancije ma kakvog pravnog poretku u našoj zemlji.

3. da je pored svega nasilja, prisika i falsifikata već danas jasno, da je većina naroda za politiku sporazuma,

zuma, da bi pri slobodnim izborima to došlo i formalno do najsjajnijega i najpotpunijega izražaja.

4. da su sporazumne stranke prema svemu tome ovlaštene i dužne da produži još odlučnije rad na izradi sporazuma.

Pošto su toga radi pretresa na sva načelna pitanja i pošto je konstatovana potpuna saglasnost u svim tim pitanjima i pošto su u naročitom nacrtu utvrđene glavne tačke zajedničkog programa, odlučeno je, da udržene stranke obrazuju stalnu političku zajednicu pod imenom „Bloka Narodnog Sporazuma i seljačke demokratije“, čiji će organi biti: predsjednik, izvršni odbor, uža i šira plenarna sjednica narodnih poslanika Bloka.“

Drugi komunalni glasi:

„Predstavnici stranaka Bloka Narodnog Sporazuma konstatuju, da vlasta, protiv Ustava i zakona, drži u

zatvoru izabранe narodne poslanike, iako ih je vlast bila dužna po izborima i po izričitom naredenju čl. 88. Ustava i čl. 108. poslovnika za Narodnu Skupštinu postiti na slobodu, čim su izabrani za narodne poslanike. Razlog tih odredaba ustavnih i zakonskih bio je baš taj, da se ne dopusti, da jedna nesavjesna vlast, zatvarajući narodne poslanike u broju, u kojem joj je to potrebno, utječe na sastav Verifikacionog Odbora i time na definitivni sastav same Skupštine.

Predstavnici sporazumnih stranaka konstatuju, da je takav postupak bez ikakvog zakonskog osnova i potom čisto nasilje, te izjavljaju, da će sporazumne stranke, u slučaju, da vlasta sprječi ma i jednog izabranog narodnog poslanika, da dođe na sjednice Narodne Skupštine, poduzeti najenergičnije mјere, da sprječe stvaranje takvog sudbonosnog precedensa“.

Dr Korošec o položaju.

Voda Slovenske Pučke Stranke i predsjednik Jugoslavenskog Kluba dr Antun Korošec prošlih je dana sa radniku beogradskih „Politike“ dao ove izjave o političkom položaju:

Na pitanje, kako on poslije nedavnih izbora gleda na situaciju, dr Korošec je odgovorio:

— Situacija još nije jasna. Između nas i vladinim stranaka nema nikakvih veza. Mene ne brine toliko sadaranja situacija, jer se ona da popraviti ili barem izmijeniti. Ono, što me najviše boli, jest to, što je za ciljovo vrijeme izbora, a i sada poslije izbora strašno napredovala balkanizacija naše države. Osjećaj za pravdu i nepravdu, za poštenje i nepoštenje, za istinu i neistinu potpuno je izgubio, tako da moramo gledati u daljnji razvoj našeg političkog života sa najvećom zebnjom. Nigdje se ne osjeća jedna realna baza. Svuda se samo zaprašava težnja za zaradom, za partizanstvom, a najmanje se vodi računa i vidi interes za državu.

Poštitički moral — nastavio je dr Korošec — pao je ispod nule i to se nije desilo samo u Makedoniji, nego i u onim dijelovima naše države, gdje se to jučer nije opažalo. Očekivali smo, da će solidna zapadna kultura napredovati na Balkanu, a sada naprotiv vidimo strašnu činjenicu, da nam Azija prodire u Evropu. Ozdravljenje naših prilika mora doći samo po izvršenju ozdravljenja čitavog našeg društva. Jedan stub, koji bi gledao na strogu, zakonitost, ustav i moralnost političkog života, više ne postoji. Mi vidimo, da bi spas iz ove situacije bio u jačanju čisto demokratskog pokreta, ali se bojimo, da će ga sila ugušiti. Ako to nastupi, mi stojimo pred anarhijom.

— Vama je sigurno poznato, da se već pomisli na jedno izmirenje između dvaju političkih tabora i da se već govor o pomirenju? Mislite

li, da bi do jednog takvog stanja moglo doći?

— To sigurno nije isključeno, ali je teško, da se može naći jedna zajednička osnova poslije toliko gresaka, koje su do sada učinjene. Kazite mi sam: Kako možemo da mi učinimo jedan kompromis sa nasiljem i korupcijom? Mi pomišljamo, ne bi naprotiv trebalo dati mogućnost, da ovo nasilno i korupтивno stanje proživi svoj vijek do kraja, i tako samo sebe ubije, te da oplodi novim prilikama.

— Ne mislite li ovim dati naslutiti na eventualni odlazak Opozicione stranice Bloka u apstinenciju?

— Da. Iz toga se dade zaključiti, da u našim krugovima nije a limine odbaćena misao o apstinenciji.

— Smatrate li, da bi se ove prilike mogle ipak sanirati i tko, mislite, da bi ovu sanaciju mogao sprovesti?

— Mi znamo ni jednu instanicu, ni jedne vlasti i ni jednog čovjeka, koji bi danas htio sanirati ovo stanje. Samo narod može da izlječi ove prilike, ali da on to izvrši, mora biti u sanaciju sam uzeti u svoje ruke.

— Na koji način smatrate, da bi narod mogao uzeti u sanaciju u svoje ruke?

Dr Korošec na ovo nije htio odgovoriti.

Medunarodni trgovaci Velešajam u Bruxellesu. Prema saopćenju mjesnog Kr. Belgijskog Vice-konzulata održava se u Bruxellesu od 25. ožujka do 8. travnja 1925. VI. medunarodni trgovaci Velešajam. — Posjetioc uživaju popust od 50% na putovanju parobrodom i željeznicom, kao i na vizumima. Prijave se šalju neposredno na administraciju Velešajama Bruxelles, Grand Place 19, ili mjesni Vice-konzulat, kod kojega se mogu dobiti legitimacije i ostale upute.

Francuska i Vatikan.

Herriot odmah, netom je dobio mjesto ministra predsjednika, razglasio je svoje načelo, da demokratskoj državi nije od potrebe podržavati veze sa potpuno duhovnom silom, kao što je Papa, pak da stoga treba ukinuti francusko poslanstvo kod Vatikana. Već prema izbornoj paroli Herriotovo razumjeli su francuski katolici, da im se ne spremaju baš ružičasta budućnost. No ipak nijesu ni u sru očekivali, da će se tako brzo povratiti Combesova vremena. Misili su, da će Herriot, kao gentleman, imati obzira barem prema onim hiljadama katolika, koji su zaboravivši na sve nepravde, što im je nanijela domovina, spremno pohrili u najžešći boj te se medju prvima istakli, kad je tražio njezin spas. No izbornici Herriotovi, koji su silno zadovjeni protukatoličkim duhom, sve upornije su zahtijevali od svoga premijera, da ispunji zadano im obećanje.

Po polovicom prošlog mjeseca pri debati o proračunu ministarstva vanjskih posala došlo je na dnevni red i pitanje poslaništva kod Vatikana. Vladin izvjestitelj, sam g. Herriot, opravdavao je ukinuće poslanstva ovako: Poslansvo je obnovljeno za vrijeme rata ne iz vjerskih, nego iz čisto političkih razloga koji su sada prestali. Francuska hoće da bude slobodna od bilo koje vjere. Stoga ovo nije nikakav atentat na prava francuskih katolika. Ugled Pape zbog ovoga ne će ni najmanje trpjeti u Francuskoj. Vlada hoće samo da ovim zapriječi spletke Vatikana u Francuskoj. Na ovu izjavu Herriota u parlamentu je nastala velika buka među opozicijom, koja je dobrim dijelom samo iz oportuniteta bila proti ovom prijedlogu Herriotovom.

Francuski su katolici po čitavoj državi sazvali veličanstvene prosveđene zborove. Na tisuće i tisuće mladića i muževa potpisalo se na spomenicama, kojim su odlučno tražili od ministra predsjednika, da opozove svoj prijedlog. Osobito mladi katolička Francuska, koja se u strijelačkim jarcima na Sommi i Marni pod zastavom Srca Isusova tako junački borila za slavu i spas Francuske, sada najodlučnije brani potlačena katolička prava.

Dr M. OPEKA:

**„ZGODBE
O ČLOVEKU“.**

(Dvajset govorov za smer življenja.)

Ima pitanja, za koja se katkada čini, da ne postoji, kao što se čini mrtav uglijen zaognut pepelom. Kad zaduše vjetar te raznese pepel, zažari se živa žeravica. Lakomstena ispraznost tako katkada pokriva u duši najozbiljnije i najveće životno pitanje. No obuzme nas katkada kao neki vjetar sudbine i dušu živo očuti pitanje: Što je život? (A. Ušeničnik: Filozofija života.) Otkuda i kamo? Du Bois-Reymond odgovara: Ne znamo i, nikada ne ćemo znati. Ignoramus et ignorabimus! Heine se raga onome „mladičić-čovjeku, koji na obali širokoga mora pita valove: O riješite mi životnu zagonetku, zagonetku bolnu i prastaru! Što je čovjek? Otkud je došao? Kamo ide? Valovi pljuskaju u svom vječnom šumu, vjetrovi viju, oblaci bježe, blistaju zvijezde mirno i hladno, a lüda čeka odgovor“. Ne, lüda je samo onaj, koji ne zna čitati iz velike knjige prirode. Od pogleda na zvjezdano nebo do Boga kratak je put. (Secchi).

Najstalniji put, što vodi do Boga,

Ovaj odlučni otpor imao je odjeka i u parlamentu. Izmjenilo se mnogo govornika. No s najvećom naporanostu bio je sašlušan govor višekratnog ministra predsjednika Aristida Brianda. Iako sam slobodni misilac i stup Herriotove politike, ipak je nastupio proti vladinom prijedlogu. Naglasio je, kako sva međunarodna politika zahtijeva, da Francuska uzdrži veze s Vatikanom, jer danas cijev smatra, da je Vatikan odlučujući faktor u svjetskoj politici. Njegov je govor silno uplivao na parlament, tako da mu se sa sviju strana živo dobrovalo.

Ipak svi ti razlozi nijesu nimalo razoruzali Herriota. Vatrene govorom elektrizirao je sav parlament. Od svog prijedloga učinio je pitanje povjerenja vlasti. I parlament mu je izglasao povjerenje.

Proračun za uzdržavanje poslanstva kod Vatikana je dakle crtan iz državnog proračuna. No to nije tako glatko. Herriot se poslužio do skočicom i vladao se po onoj: „Vuk si i koza cijela“. Ukipanjem poslanstva udovoljio je težnjama svojih bezvјerskih izbornika. No ujedno kroz mala vratila povratio trošak za poslanstvo ponovno u proračun. Poslijerata naime dobila je Francuska ponovo Elsas i Lotaringiju, koju su prije pripadale Njemačkoj. Katolici ovih pokrajina nijesu takvi mekušci i božajžljivi, kao oni u ostaloj Francuskoj. Svojom organizacijom postigli su, da vlada mora o njima voditi računa. Oni ne će ni da čuju za bezvјerske zakone, već zahtijevaju od vlade, da poštuje njihovo vjersko osvijedočenje. Na podlozi prijašnjih zakona Elsaza i imaju pravo na poslaniku u Rimu. Kad je g. Herriot uvidio, da katolici u Elsas-Lotaringiju ne može opsjeniti francuskom zastavom i nacionalističkim govorom o opasnosti Njemačke, odredio je posebnog zastupnika za Elsas-Lotaringiju kod Vatikana u Rimu.

Tako se trošak za poslanstvo u Rimu prenio iz knjige ministarstva vanjskih poslova u knjigu ministarstva unutarnjih poslova, kao trošak za Elsas-Lotaringiju. I ako će ovaj za-

je onaj, na kojem nas predvodi Zvezda Vjere. Zahvalni smo dru M. Opeki, što je baš u ovo materijalistično doba silnom snagom svoje riječi raspršio oblake, koji su možda nekima mutili sjaj Zvezde Vjere, davši im u ruke desetu knjigu svojih govorova: Zgodbe o čovjeku. Glasoviti govornik ljubljanske stolnice kan. Michael Opeka u ovoj zbirci raspravlja o najozbiljnijim i najvećim životnim pitanjima, kao n. p.: otkud je čovjek njegova neumrost i cilj, njegov pad u raju i posljedice, spasenje i put u život, smrt, općeniti sud, pakao. Mislim, da je malo tko kod nas ovako duboko shvatio i u djelu izveo onu veliku Kristovu naredbu: Idite, naučavajte... Kroz nekoliko godina obradio je temeljne dogmatske istine i propise moralke i to u ciklusima i svestrano. Na taj način postao je uzorom, kako valja u crkvi poučavati i tumaći vjerske istine sistematski, a ne u krprijama.

Fenelon se tuži: Opazio sam, da nema umjetnosti ni znanosti u svijetu, koje ne bi njezini učitelji tumačili u vezi, po stanovitim načelima i metodi. Samo vjera se ne tumači tako. Vjernici dobiju u svome djetinjstvu mali suhoparni katekizam, koji ne razumiju sasvim, da ga i na pamet nauče, a

stupnik Francuske u Vatikanu biti prema vani samo za Elsas-Lotaringiju, to će se ipak francuska vlada znati da s njim posluži za poslove čitave države.

Uvida ipak g. Herriot, da nijesu više vremena Combesova, pak da katolici ne će dozvoliti, da se s njima postupa kao sa gradinama drugoga reda. Katolici će znati shvatiti važnost vremena i primiti će sasmu mirno dobačenu im rukavicu. Možda ih baš ovo prisili, da stisnu svoje redove u jednu jaku političku stranku, jer jedino s jednom jakom političkom strankom moći će da se uspiješno oprvu velikom i pogubnom utjecaju framsunske lože na politiku Francuske.

Orlovske vijesnik.

Sastanak šibenskog „Orla“. Prigodom dolaska izaslanika HOS brata dra Vladarskoga održao je šibenski „Orao“ 22. t. m. u prostorijama „Hrv. Čitaonica“ vrlo posjećeni bratski sastanak. Brat je Vladarski održao lijepli dug govor. Istakao je osobite svrhu naših društava: odgoj lješnici, prosvjetni i vjerski. Tjelesni izgoy dobivamo na gimnastici, koji treba sistematski gojiti. No ona nam nije svrha, već sredstvo, da odgojimo tijelo, da se pokorava duhu. Duh odgajaju sastanci. Preporuči svestranu izobrazbu. Svaki Orao mora biti u prvom redu stručnjak u svojoj vrsti. Prava nauka dovodi Bogoslužju braću na proučavanje ideologije Orlovnosti i upoznavanje Zlatne knjige, koja crpi motive iz vjere i narodne povijesti. Simbol je naše ideologije naš znak: Orao sa pergamonom, trobojka i križ - Brat je Vladarski za svoj vatreni govor bio burno aplaudiran. Braća su po svom predsjedniku izvršili pozdrave središnjem odboru HOS i razili se odusjevljeni s nakanom, da će poraditi svim silama za što bolji procvat šibenskog „Orla“ i u uvjerenju, da će šibenski „Orao“ postati jaki stup cijelog našeg potresa.

Svećenički tečaj ili konferencija drži se u Zagrebu 3. i 4. ožujka (utorak i srijednji). Privrje treba poslati najkasnije do 20. t. m. na Hrvatski Orlovske Savez u Zagrebu. Na tečaju će se raspraviti najvažnije pitanje paristorizacije katoličke omladine. Očekuje se, da će na taj tečaj doći veći dio našeg svećenstva, koje se interesira za savremenu katoličku akciju. Svećenički tečaj u Splitu održao se 17., 18. i 19. t. m.

Dan katoličke omladine proslavit će se ove godine u nedjelju 10. svibnja. Savez je za ovu proslavu izdvojio lijep prigodni igrokaz „Orli na Dunvu“, te prigodne simboličke vježbe tisućogodišnjice hrvatskog kraljevstva. Sva društva i katolička omladina treba da ovaj dan što svečanije proslave. Jer ta proslava imada obilježje proslave jubilejske godine i tisućogodišnjice.

če mi dati golubičina krila da poletim i da otpočinem? O istom predmetu su držali najljepše homilije: Bazilij, Ambrož, Grgur. Pa i Lacordaire je skoro istim redom kao i Opeka na svim konferencama 1850. održanim u Parizu govorio o ovome predmetu. Dr Opeka, i ako mu je uvijek u ruci Segneri, ipak ima svoj stil. Sličan je lagano, tihoj rijeći. Zaustavi se, povrati se, obustavi svoj tok, te opet lagano zauzima ogroman položaj. Divi se mirno, a kori bez indignacije. Ljepota je njegova sloga u slikarskoj jednostavnosti i u preciznosti izraza. Kad hoće da postane familiarnim, postane užvišen. Posuda, a osobito u ovoj zbirci želi poučavati. No ipak se mili, jer je ukrašen djelo slikama dostojnim velikog slikara.

O kat. Crkvi se može reći: Hrane se od izobilja doma tvogega i iz potoka sladosti svojih ti ih napajaš, jer je u tebi izvor života. (Ps. 35, 9.) Kad bih bio slikar, naslikao bih dra Opeku kod izvora, gdje napaja silno mnoštvo vodom iz izvora Spasiteljevih i dijeli kruh *scientiae Christi*.

Naši dopisi.

Zaton, 16. veljače.
Nepravedno odmjereni porezi.

Dozajemo, da nam je Porezna Vlast odredila zeminarinu za god. 1922., 23. i 24., te ubrojila sve u vinograde prema porezu 1898. Bit će valjda i samoj Poreznoj Vlasti poznato, da su svi naši vinogradi bili uništeni od filoksere, tako da ih je i ona sama od 1900.-1905. ubrajala u pašnjake. Istina je, da smo obnovili nešto vinograda američanicom, ali ne više od $\frac{1}{3}$ od god. 1898. Kako dakle da sada plaćamo za vinograd, kad nije nego ledina?! Ne tako, gospodo! Potrudite se i odredite, što je vinograd, a što ledina. Tada ćemo mirnije plaćati poreze, koji nas ovako strašno dave.

Cigo uči Zatonjane poštivati nedjelju.

Koncem prošle godine dodoše u naše selo cigani. Kroz sedmici su radili, a u nedjelju počivali. Da se produ, zaigrase sa Zatonjanima ispred crkve na balote. Kad započela sv. Misa, cigo više ne će da igra. „Zato što ne igra, cigo?“ — upitaće ga Zatonjani. „Ja bili se sramio — odvratiti im ovaj — igrati ispred crkve, dok se vrši služba Božja. Gdjegod sam bio, toga nema, nego valjda jedino u Zatonu.“ Svi se prisutni zasramili i odse. — Nemojte misliti, da je ovo priča. Ovo je sasma istinit dogadjaj. A i jest žalosno slušati za vrijeme službe Božje pred crkvom bestiće i ostale „lijepe riječi“, kojima igrači prate svoje balote.

Seljanin.

CIPELE

od crne ili smeđe teleće kože, domaća izradba Din 160. — od finog crnog boška Din 200. — razasija veletrogovina R. Stermecki, Celje br. 17. Slovenija.

Ilustrirani cjenik sa preko 1000 slika šalje se svakome badava. Uzorki štofova, kamgarne i razne manufature robe dobijete 8 dana na pagled. Ako roba ne odgovara i nije odsečena, može se promjeniti, ili pak vrati novac. Naružbe preko Din 500. — šalju se od posarne slobodno. Zastupnici se primaju. Trgovci engros cijene.

1-40

Domaće vijesti.

Sedamdeset-godišnjica zagrebačkog nadbiskupa. Zagrebački nadbiskup preuzev. g. dr Ante Bauer 11. t. mj. slavio je 70-godišnjicu svođa rođenja i 10-godišnjicu biskupovanja. Tom prigodom s raznih strana primio je bezbroj čestitaka, kojima se ovim pridružuje i naše uredništvo.

† Dr Ignat Katalinić. Nakon kratke ali teške bolesti, podnešene kršćanskom strpljivošću, pokrijepljen svetotajstvima naše sv. vjere 18. t. mj u 47. godini života umro je ovaj uzor kršćanin, rodoljub i zvaničnik, dvorsko-sudski savjetnik kod Višeg Žemaljskog Sudu u Splitu. Potječe iz ugledne i uzorne kršćanske obitelji iz K. Novoga. Bio je poznat kao jedan od najboljih naših pravnika. Kao takav bio je predstojnik za pravosudje i poglavica Odjeljenja Ministarstva pravde u Splitu, dok ovo Odjeljenje nije uskinuto. Uživao je opće simpatije, pak je žalosna vijest o njegovoj smrti izazvala opće saučešće kod svih, koji su vrlog i čestitog pokojnika poznavali. Kad mu je svećenik dijelio sv. ulje, a sv. okološteće plakali, on je mirno rekao: "Nema razloga da plačete. Ne znate, kako je lako umrijeti, kad je savjest čista." 20. t. mj. bio mu je priređen baš sjajan sprovod, a zatim mrtvo tijelo preneseno u rodnu K. Novi. Gospodin, koga je ljubio, neka mu bude plaća na nebesima, a utjeha žalosnoj obitelji i rodbini, kojoj izriče mo naše duboko saučešće!

Zaruke. 22. ov. mj. zaruciо se u Ljubljani naš prijatelj Dr Ivan Ćiril Milićić, direktor splitske Gospodarske Štedionice sa odličnom gospodicom Spekonom Pollak. Čestitamo!

† Damjan Božin. 20. t. mj. u cijevu mladosti, u naponu snage, u dobi od 22 godine podlegao je teškoj bolesti otrovanja krvi. Rodom iz Pašmana učio je gimnaziju u Zadru, maturirao u Šibeniku, a zatim otisao u bogosloviju u Split. Bio je uzor pilotom, vrli drug, a katolički je pokret od njega mnogo očekivao. Bio je prvi, koji bi imao reći sv. misu iz splitskog bogoslovlja, ali Gospodar života i smrti uzeo je prvjence k sebi. Bolest je podnašao ustrpljivošću Joba, a umro je uprav svetačkom smrću. Milom pokojniku želimo vječni pokoj, a učiviljenim roditeljima naše iskreno saučešće!

Diplomirao. Na pravnom fakultetu beogradskog sveučilišta diplomirao je 10. ov. mj. sa veoma dobrim uspjehom naš prijatelj g. Sibe Zanićević. Čestitamo!

† O. Vjekoslav Donelli. U Kruševu (kod Obrovca) 15. o. mj. naglo smrт umro je ondašnji župnik O. Vjekoslav Donelli u 61. godini života. Pokojnik je bio svakom dobar i uslužan, veseljak i društven. Neka mu je duši od Boga vječni pokoj, a njegovoj braći poštovanim franevcima i bratu mu vlč. Don Boni Donelli naše iskreno saučešće!

Vjenčanje. U pondjeljak se vjenčao naš prijatelj g. Ivan Skarpa banovni činovnik u S. litu sa gđicom Darinkom Kovacević. Čestitamo!

Kanada. Iseljenički Komesarij obavješćuje, da je informiran, da će ove godine biti dozvoljeno useljenje u Kanadu za više hiljada poljodjelaca naših državljanina u dobi ispod 45 godina.

Pojedjelci, koji žele putovati, neka se obrate čim prije na Agenciju Josip Jadronić, Šibenik, koji će ih uputiti u sve, što im treba. — Prednost će imati oni, koji se prije prijave.

Gradske vijesti.

Lična vijest. U subotu i nedjelju boravio je u našem gradu liječnik dr Stjepan Vladarski, delegat Hrvatskog Orlovskog Saveza u Zagrebu, koji je došao, da obavi službeni posjet kod mjesnog Krešimirovog Orlovskog Okružja i Hrv. kat. „Orla“.

Godišnjica posvećenja presv. biskupa. U četvrtak su se navršile tri godine, da je presv. g. dr. J. Miletic bio posvećen za žibenskog biskupa. Tom prigodom u Stolnoj Bazilici sv. Jakova bila je svećana pjevana sv. Misa, kojoj je prisustvovao i presv. biskup.

Svećenički jubilej. Gradski župnik kanonik Msgr Vinko Karadjole je ovih dana navršio 25 godina revnog i savjesnog vršenja teške dužnosti gradskog župnika. Već duže vremena nije nijedan gradski župnik toliko ustrajao na tom defikatnom i odgovornom mjestu. Čestitamo!

Rasprrava protiv Novigradana. Rasprrava protiv 43 Novigradana proti kojima je drž. odvjetništvo bilo diglo optužbu, da su 1. studenoga 1924. htjeli da usmrite trojicu žandara, trajala je čitavih 14 dana (od 10.—23. t. mj.). Interes za ovu rasprravu bio je u gradu neobično velik. Optuženi prema osudi nisu bili pronađeni krivima onako, kako ih je optužnica optuživala, naime po zakonu o javnoj bezbjednosti i poretku u državi, već radi prestopka po § 93. srpskog kaznenog zakona, a neki i radi teške tjelesne ozlede. U obrazloženju osude istaknuto je, da se iz ničega nije moglo ustati viti nakon na ubjistvo, već jedino napadaj i protiviljene oružane sili bez gornje nakane. Dvojica su bila osuđena na 14 mjeseci, jedan na 13, dvojica na 12 m., jedan na 10 m., četvorka na 8 m., jedan na 7 m., četvorka na 6 m., četvorka na 5 m., jedan na 4 m. petorica na 3 m., trojica na 20 dana, trojica na 10 dana, dok su ostali bili riješeni. Nakon proglašenja osude i obrana i državni odvjetnik uložili su ništovnu žaobu. Uslijed predloga obrane bio je dokinut istražni zatvor i do riješenja žaoba sv. su optuženici pušteni na slobodu.

Svršetak semestra. 21. t. mj. na mjesnim srednjim školama završio je prvi školski semestar. Daštvo su se podijelile svjedodžbe. U pondjeljak 23. t. mj. je već počeo drugi školski semestar.

Promaknuće. Gosp. Š. Kamenarović, sudob. savjetnik na mjesnom Okružnom Sudu, kraljevim je ukazom bio promaknut u 4. grupu prve kategorije.

Korizmene propovijedi. U čistu srijedu 25. t. mj. započele su korizmene propovijedi u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. Ovogodišnji korizmneni propovijednik je prior Dominikanaca m. p. O. Metod Mirić. Propovijedi su svakog petka u 6 i četvrti u večer i svake nedjelje u 11 i četvrti ujutro poslije pjevanje sv. Mise (koja počinje u 10 i po).

Promocija. Na zagrebačkom sveučilištu bio je prošlih dana sa vrlo dobrim uspjehom promoviran na čast doktora prava naš sugradanin g. Boris Novak. Čestitamo!

Zabava Organizacije djevojaka „Srca Isusova“. Po prvi put je istupilo pred Šire javnost ovo religiozno društvo 22. t. mj. i to baš u ovo ludo počakladno doba sa jednom čisto religioznom uspjelom svečanom akademijom, koju je priredilo u prostorijama Badžane. Program je akademije bio ovaj: 1.

Proslov. 2. M. B. Rašan: Molitva istarskog Hrvata. (Pjeva ženski zbor.) 3. Dr V. Deželić st.: Večenega. (Deklamacija.) 4. P. H. Sattner: Pogled u nevino oko. (Pjeva ženski zbor.) 5. Dr V. Deželić st.: Hvali Sion. (Deklamacija.) 6. R. Jorgovanić: Andeoska suza. (Solo pjevanje uz pratnju klavira.) 7. Na uranku sreće. (Religiozni igrokaz u 3 čina.) 8. I. Žirovnik: Večernjica. (Pjeva ženski zbor.) Zabavu je pripremio vlč. O. M. Rudan. Obe deklamacije i sva pjevanja su izvedeni precizno i s mnogo topline i osjećaja. Od osobitog utiska na publiku je bio značajni i lijepi Proslav, koji je s neobičnim zanosom i odlučnošću izrekla gdica M. Jušić u njemu živo očaravši s jedne strane pokvarenost i hire moderne ženske mladeži, a s druge ideale organizovane ženske mladeži, za koje je nastojala odusjevititi sve prisutne, što joj je i uspijelo. Središte zabave je svakako bio religiozni igrokaz „Na uranku sreće“, koji su članice dobro izvele, osobito glavna lice gdica K. Kokić.

Riješeni radi „formalne“ pogreške. 16. t. mj. na mjesnom Okružnom sudu vodila se rasprrava proti Božu Desnicu iz Obrovca i odg. uredniku „Dalm. Radikal“ Čakiću radi uvrede poštenja, koju su nanijeli čestitom i poznatom rodoljubu Fra Miji Kotarašu jednim člankom, kojim su ustvrdili jednu krunpu neistinu, da bi naime na početku rata Fra Mijo polazio na konferencije vojničkom sucu Hochsteinu i da su vlasti neposredno iza tih konferencija apsile rodoljubne ljude u Sinju, kao i da bi netko bio oskrvnuo grob Onizima Popovića sa znanjem ili odobravanjem Fra Mije. U ovoj delikatnoj parnici bilo je preslušano više svjedoka, sve tijesnih prijatelja Boška Desnice, od kojih nijedan nije ništa izjavio, što bi moglo da baci ružno svijetlo na Fra Miju Kotaraša. Na poziv predsjednika senata, da bi se spor riješio jednom izjavom sa strane optuženika, stranke se nijesu složile, jer je dr Subotić, branitelj optuženih, izjavio, da optužnica nije tačno sastavljena. Senat se na to povukao na vijećanje i nakon jednog sata vijećanja proglašio presudu, kojom se oba optuženika rješavaju kazne radi formalne pogreške optužničke. Uvrjenjem Fra Mijo je proti toj presudi uložio ništovnu žaobu.

Pokladna zabava Hrv. kat. „Orla“. Na pokladni utorak 24. t. mj. mjesni Hrv. kat. „Orao“ u dupkom punim prostorijama Badžane za svoje članove i prijatelje priredio je uspijelo zabavno veče s ovim obilnim i biranim programom: 1. Z. J. Jovanović: Oda crvenom nosu. Deklamirao brat M. Nikolić. 2. Dva gluhia. (Lakrdija u 1 činu.) Izvadali članovi. 3. U zavodu. (Vesela igra u 1 činu.) Izvadale orlice. 4. Kranzhofer-Alliger: Janko kao bogataš. (Lakrdija u 1 činu.) Izvadili članovi. 5. Do dr. Šaljivo pjevanje.) Uz pratnju tamburaškog zbora otpjevao brat A. Šperanda. Za vrijeme odmora društveni tamburaški zbor odsvirao je više lijepih komada. Sve točke programa bile su izvedene na opće zadovoljstvo. Mladi diletant i diletanice su dobro shvatile svoje uloge, u njih su se uprav uživjeli, pak su ih i majstorski izveli. Veće je bilo zbilja zabavno, jer nije falilo smijeha, buduće sva tri komada, pak i deklamacija i pjevanje za ovu prigodu baš zgodno izabrani. Šaljivo pjevanje se tako svijedlo publici, da ga je brat Šperanda na opći zahtjev morao ponoviti. Svi prisutni su bili uvelike zahvalni, što im je „Orao“ priredio tako uspjelo zabavno veče. — *Prisutnik.*

Luč“ br. 4 izašla je s ovim sadržajem: Petar Grgec: Katoliči i nacionalno pitanje. — Josip Buturac: Jesenje sjecanje. — Jakša Hercég: Zloduh naših sela — Jakša Hercég: Naš narodno obrambeni rad (Svršetak.) — Stanko Kljajo: Žeda. — J. M. Ujević: Pismo sestri mojih grčeva. — Jerko Ilijadica: Sutoni. — A. Padovan: Saone. — Istok i Zapad. — Feuilleton (Književnost — Prosvjeta — Kulturni pregled — Dački život — Bilješke.) Preplata iznosi godišnje za pojedince din. 50, a preko povjerenika din. 40. Naručuje se na adresu: Uprava „Luči“ — Zagreb I., Pošt. pret. 109. — Daštvo, prijateljima dašta i svim onima, koji se bave odgojem daštva, najtoplje preporučamo ovu izvrsno uređivanu dacku reviju, koja već izlazi 20 godina.

Hrvatski ples. 23. t. mj. Hrvati Šibenika priredili su vrlo dobro poješćeni ples u svim prostorijama Kavane „Krka“. Ples je protekao u najboljem redu bez ikakvog incidenta, koji su „nekki“ tako željno i spremno očekivali!

Skupština Nabavljačke Zadruge drž. službenika u Šibeniku održat će se 8. ožujka (nedjelja) u 3 ili 4 sata popodne u prostorijama Učiteljske škole, pak se pozivaju njeni članovi, da na istu pristupe.

Samouboštvo. Iz nepoznatih razloga M. ud. B. iz Varoša, žena od 36 godina, počinila je samoubojstvo povivši veću dozu lizola. Pomoć joj je odmah dana, ali je bilo već prekasno, pak je poslije 15 sati preminula.

Darovi „Dačkom bisk. sjemeništu“. Da počaste uspomenu pk. Antice ud. Miletu: Don Marko Skrivančić din. 50, a župnik, crkovinarstvo i seljan Zemunika din. 20. Mjesto čestitke don Niki Tabulov-Truti i don Marku Čoriću prigodom imenovanja: don Petar Vlahov din. 30. — Uprava srdačno zahvaljuje.

Književnost i umjetnost.

„Glasnika sv. Ćirila i Metoda“. Izašao je prvi broj novog katoličkog časopisa — „Glasnika sv. Ćirila i Metoda“, koji osim o životu i radu svetih naših slavenskih apostola izvješćuje o crkvenom životu svih Slavena i upoznaje nas sa našom sjedinjenom braćom grkokatolicima. U njemu izlaze životopisi svetaca i blaženih iz naših krajeva i drugih velikih ljudi, koji nam mogu služiti za uzor. Nadalje će malo po malo donijeti mnogo toga iz povijesti hrv. naroda, pisat će o svim našim redovima i samostanima i mnogo toga, što će svatko sa zanimanjem čitati, jer će to biti posveta naš list, hrvatski, slavenski, ali dakako katolički. Ovaj list izdaje društvo Apostolat sv. Ćirila i Metoda, koje stoji pod zaštitom Bl. Dj. Marije i zato će se ovaj glasnik mnogo baviti pobožnošću prema Majci Božjoj, kad i onako nemamo nijednog općeg Gospinog Glasnika, a štovanje Bl. Gospa je zajedničko svima nama Slavenima i katoličkim i pravoslavnim, te se Apostolat po njezinom zagovoru najprije nada postići svemu plemenitu zadaču. Glasnik će izlaziti mjesечно sa mnogo slika, s liknjepim omotom u bojam, a stajat će za cijelu godinu Din. 12. Tko pošalje preplatu odmah, dobit će u prvom broju mali zidni kalendar za ovu godinu. Tko pošalje 2 dinara, dobit će prva dva broja na ogled. Osobito se mole zauzeti ljudi, da se javi za povjerenike. — Uprava „Glasnika sv. Ćirila i Metoda“ — Zagreb I. pošt. pret. 109.

„Luč“ br. 4 izašla je s ovim sadržajem: Petar Grgec: Katoliči i nacionalno pitanje. — Josip Buturac: Jesenje sjecanje. — Jakša Hercég: Zloduh naših sela — Jakša Hercég: Naš narodno obrambeni rad (Svršetak.) — Stanko Kljajo: Žeda. — J. M. Ujević: Pismo sestri mojih grčeva. — Jerko Ilijadica: Sutoni. — A. Padovan: Saone. — Istok i Zapad. — Feuilleton (Književnost — Prosvjeta — Kulturni pregled — Dački život — Bilješke.) Preplata iznosi godišnje za pojedince din. 50, a preko povjerenika din. 40. Naručuje se na adresu: Uprava „Luči“ — Zagreb I., Pošt. pret. 109. — Daštvo, prijateljima dašta i svim onima, koji se bave odgojem daštva, najtoplje preporučamo ovu izvrsno uređivanu dacku reviju, koja već izlazi 20 godina.

Udruženje Trgovaca, Industrijalaca i Obrtnika Sjeverne Dalmacije u Šibeniku.

Br. 40/25.

OBJAVA!

Pozivlju se p. n. gg. članovi Udruženja, da pristupe na redovitu glavnu skupštinu, koja će se obdržavati dne 8. ožujka t. g. (nedjelja) u 3 sata po podne u prostorijama "Filharmoničkog društva" sa slijedećim dnevnim redom:

- 1). Pozdrav predsjednika.
- 2). Izvještaj tajnika.
- 3). Izvještaj blagajnika i revizora.
- 4). Podjela apsolutorija staroju upravi.
- 5). Odstup stare uprave.
- 6). Biranje nove uprave.
- 7). Slučajnosti.

U Šibeniku, dne 24. veljače 1925.
Predsjednik: Tajnik:
Aug. Meznarić s. r. Ivan Žaja s. r.

Legitimacije za X. međunarodni veliki sajam uzoraka u Pragu, od 22. — 29. III. 1925., stigle su Društvu za saobraćaj i putnika. Posjetiocu sajma neka se obrate za legitimacije društvenom tajniku g. Josipu Jadronu.

RIJETKA PRIGODA!

Knjižara "Narodne Prosvjete" nudi uz vrlo povoljne cijene neke papire, dok zaliha traje. Manje od 100 araka papira ili 10 araka posušila se ne šalje radi nespretnoga pakovanja.

Najfiniji bijeli pisači papir, bez crta:

broj OG10	rizma Din. 150.—	100 ar. Din. 16.50
0011	" 160.—	100 " 17.50
0013 "	193.—	100 " 22.—

Najfiniji bijeli pisači papir, sa crtama:

broj 0011 L	sa plavim crtama rizma Din. 210.—	100 ar. Din. 23.—
0011 MK	sa kockama "	215.— 100 " 23.50

Najfiniji dokumenti koncept-papir, bez drva:

broj 0011 DK	rizma Din. 158.—	100 ar. Din. 17.50
--------------	------------------	--------------------

Listovni papiri u četvrtini (29+46 cm):

broj 4—L 10	bijeli papir poput platna riz. 178.—	100 ar. Din. 20.—
4—10 g	čist papir rizma Din. 170.—	100 ar. Din. 19.—
4—13 g	isto, jači "	200.— 100 ar. " 22.—
4—11 L	sa plavim crtama	215.— 100 " 23.—
4—11 v	sa visokim kockama	220.— 100 " 25.—
4—13 v	isto jači "	255.— 100 " 28.—
4—11 mk	sa malim kockama	220.— 100 " 25.—
4—13 mk	isto, jači "	255.— 100 " 28.—

Listovni papir u osmini (22+28 cm):

broj 8—5 1/2 L	sa plavim crtama rizma Din. 108.—	100 ar. Din. 12.—
8—5 1/2 v	sa visokim kockama "	108.— 100 " 12.—

Posušila (bugaćica, upočka):

broj L M 692	u raznim bojama	100 ar. Din. 30.—	10 ar. Din. 8.50
Ocean 38M	u raznim bojama	100 ar. "	113.— 10 " 12.50

Papir za pisači stroj:

broj PS 6 s	glatki, 6 kg.	teški rizma Din. 108.—	100 ar. Din. 12.—
-------------	---------------	------------------------	-------------------

Sve se narudbe rješavaju pouzećem. Adresa:

Knjižara Narodne Prosvjete, Zagreb I., Pošt. pret. 109.

**Otprema putnika
iz domaće luke SPLIT
„COSULICH LINIJA“**

Javlja ovim svim putnicima, koji su spremni za putovanje u JUŽNU AMERIKU da je polazak njihova velikog prekoatlanskog parobroda

Od kolike je važnosti da naše putnike, što se mogu ukrcati u domaćoj luci, nije potrebno navaditi - dostaviti, što ne trije velikih neugodnosti ni napora putujući po nekoliko dana preko stranih država, dok ne stignu u luku ukrcanja, a osim toga mogu se na parobrodu služiti svojim materinskim jezikom. Gleda osiguranja mjesto ostalih uputa treba se obratiti na „COSULICH LINIJI“.

Glavno zastupstvo za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca

Telefon 24-98. J. G. Drašković - Zagreb Cesta 8/ br. 3.
ili na filijale u: Beogradu, Balkanska ul. 25. Ljubljani, Kolodvorska ul. 30. Velenicom Bečkerek, Kralja Petra trg 4 ili Agenciju u:

Sibeniku, Josip Jadronja, obala

Sušaku, Karolinška cesta 161. J. G. Ivošević, Splitu FRANJO KUKULIĆ, Gružu IVO LOVRICEVIC, Metkoviću NIKICA CAREVIC.

Trgovina gvođjem i prometno d. d.

Subotica.

Dobro sortirano stvarište svih sastavnih dijelova.

Na veliko! Na malo!

Adresa za pisma:

BARZEL, Subotica.

KUĆA S GOSTIONOM
na dobrom prometnom mjestu u većem gradu Jugoslavije za prodati.

Upiti s oznakom „S. O. 100“ na Interklem d. d. Osijek. Kapucinska ul. 6

Posjetite

8. Bečki Međunarodni Velesajam

(proljetni velesajam)

8. - 14. marta 1925.

Međunarodna izložba uzoraka industrijskih i obrtničkih proizvoda.

Cijene bez konkurenčije!

125.000 posjetioca, od toga 25.000 inozemnih kupaca iz 70 država.

Znatno snižene cijene vožnje na austrijskim željeznicama.

Prelaz preko granice uz naplatu takse za putni vizum od ö. K. 15.000.- (Dolara .25)

Obavijesti podjeljuje

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

kao i počasna zastupstva u

u Splitu: Austrijski konsulat Dr. Josip Beroš.
"Putnik" d. d. za saobraćaj putnika.

Odlikovana Voštarnica GRGO ĆULAR

Diplomirani pčelar i voštarski majstor

Dučan kod Sv. BARBARE - ŠIBENIK

IZRAĐUJEM: sve vrsti svijeća, duplira, uskršnjih stojnica (cereja) sa svim urešnim znakovima, iz prvorazrednog voska, brzo i solidno.

PRERAĐUJEM: prema želji sve vrsti svijeća iz voštanih ulomaka i okapina.

PRODAJEM: finog vrcanog MEDA naravnog sa mog uzornog pčelinjaka, na malo i veliko. Med je vanredne ljekovitosti za pliće bolesti, grla, prsa, prehlade itd.

KUPUJEM: sve vrste voštanih okapina, ulomaka i žutog voska.

Sve uz povoljne cijene!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospoban
Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaće najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.